

Hlavní rysy nové zemědělské politiky 2014 - 2020

- zůstávají dva pilíře SZP, přímé platby a tržní opatření v 1. pilíři a rozvoj venkova ve 2. pilíři.

- přímé platby budou nově koncipovány jako vícevrstevné, založené na platebních nárocích, ve formátu základní platba a povinné ozelenění ve výši 30% celkové obálky daného ČS, plus povinná zvýšená sazba plateb pro mladé zemědělce do 40 let věku po dobu 5 let od zahájení jejich první zemědělské činnosti (zvýšení sazby o 25% pro prvních 90 hektarů).

- jako dobrovolné prvky, o jejichž realizaci rozhodne členský stát, budou zjednodušené platby pro malé zemědělce (nejméně 500 EUR a nejvýše 1,250 EUR, nemají povinnost plnit cross-compliance a ozelenění), doplňkové platby pro méně příznivé oblasti ve výši 5% z obálky, dobrovolná podpora vázaná na produkci (coupling), a platba na bavlno.

- ozelenění znamená povinnost zemědělců

1) zachovávat trvalé travní porosty,

2) pěstovat na orné půdě alespoň 3 plodiny, z nichž hlavní plodina nesmí překročit 75 % a součet dvou plodin nesmí překročit 95%,

3) založit na nejméně 5% orné půdy plochy ekologického zájmu, např. půdu ladem, terasy, ochranné pásy, plodiny vázající dusík a podobně. Výjimku budou mít podniky, které mají více než 75% plochy půdy zatravněny nebo na více než 75% orné půdy pěstují pícniny, pokud zbývající orná půda nepřesáhne 30 hektarů.

- dobrovolná vázaná podpora je otevřená pro většinu komodit, ale povolená bude pouze pro sektory, které čelí obtížím. Rozhodnutí o couplingu budou muset ČS notifikovat Evropské komisi, která může vznést výhrady. Coupling bude omezen na 13% národní obálky mimo ozelenění plus možnost další 2% použít pro proteinové plodiny (jejich seznam určí EK).

- bylo schváleno snižování plateb pro velké podniky, ale pouze ve výši 5% částek nad 150 tisíc EUR, povinné zastropování plateb bylo zrušeno a je pro ČS dobrovolné (původní návrh EK byl 20% nad 150 tis E a 100% snížení nad 300 tis E, jde tedy o velkou eliminaci ambice EK a EP). ČS budou moci rozhodnout, že podnikům umožní odečet mzdových nákladů před stanovením redukce.

- na přímé platby ČR obdrží asi 875 mil EUR ročně = asi 22,5 mld. Kč (ve 2013 je to cca 900 mil. EUR), protože v novém programovém období byl rozpočet na přímé platby o několik procent snížen. Celkem půjde asi o 6,1 miliardy EUR pro české zemědělce za 7 let,

- nově bude vytvořena finanční rezerva na krizi v zemědělství ve výši 400 mil. EUR ročně, a to krácením přímých plateb zemědělcům s částkami nad 2.000 EUR. čerpat se z ní bude pouze v případě výskytu krizí, jinak prostředky budou další rok vráceny do přímých plateb.

- je zavedena tzv. externí konvergence/sbližování plateb = členským státům s průměrnými přímými platbami na hektar pod 90% průměru EU bude dorovnána třetina rozdílu mezi jejich úrovní přímých plateb v roce 2013 a 90-ti procenty průměru EU. O tyto částky se sníží platby pro ČS nad průměrem EU (ČR jen nad 90%, ale pod 100% a navyšování ani snižování se jí netýká).

- nově ČS budou moci do roku 2020 používat dosavadní režim SAPS. ty, které SAPS ukončí do roku 2018, budou moci diverzifikovat sazby plateb podle dosavadních podpor.

- rozvoj venkova bude součástí evropských strukturálních fondů, bude podléhat Smlouvě o partnerství mezi ČR a Evropskou komisí a bude muset splňovat některé priority EU 2020,

- místo 4 programových os budou realizována opatření dle priorit a tématických programů, Většina opatření bude moci pokračovat, ale větší požadavky budou na inovace, přenos znalostí do praxe, poradenství, klimatickou změnu, ochranu půdy atd.

- zůstane zachována podpora méně příznivých oblastí, ale do roku 2018 budou muset být takzvané "ostatní LFA" znovu definovány na základě biofyzikálních kritérií.

- celkový rozpočet na rozvoj venkova byl snížen pro celou EU, v případě ČR asi o 1/3, několik ostatních ČS je na tom podobně. Roční alokace pro ČR bude cca 310 mil. EUR, celkem 2,17 miliardy EUR na 2013 až 2020. O převodu 300 mil. z RV do koheze rozhodla předchozí vláda během vyjednávání v EU.

- pokud jde o zemědělské komodity, zůstává zachována řada opatření na podporu trhu, např. intervenční nákupy, soukromé skladování, náhrady apod. Jejich spouštění se ale bude více odvíjet od krizových situací.

- pro ČS bude existovat řada přísnějších požadavků na sledování dodržování SZP, zachována zůstává většina sankcí plus nové budou za nedodržení požadavků ozelenění.

POZN. Velkou řadu detailů stanoví Evropská komise o své pravomoci, tzv. delegovanými akty. Některé z těchto aktů budou dokončeny nejdříve koncem t.r., jiné až v příštím roce. Proto na řadu otázek o praktickém provádění reformované SZP není možno odpovědět.